

У моїх архівах понад дві тисячі пісень. Мені не соромно за свою роботу. Маю багато шлягерів, але сьогодні я пишу патріотичні пісні, бо у нас молода держава, молода армія і нашим хлопцям потрібні саме такі пісні. Одна із них так і називається “Нам є що захищати”. Я давно усвідомив таку річ: якщо не буде нашого, то цей вакуум буде кимось заповнений. Так воно і є. Ми програємо в інформаційному просторі. Я з повагою ставлюся до російських композиторів і артистів. Але чомусь вони майже нічого не знають чи не хочуть знати про нас. А ми про них тільки й чуємо. Пам’ятаєте часи, коли ми були добре обізнані з естрадою Польщі, Болгарії, Угорщини, Чехословаччини. А сьогодні? Про кого ми щось знаємо? Так само і вони нічого про нас не чують. Треба визнати, що Росія виграла інформаційний простір, а ми, на жаль, пасемо задніх. Схоже, це не дуже й турбує державу. Можливо, потім в архівних документах будемо з’ясовувати, хто ж винен і чому так сталося. Дай Боже, щоб ці документи надійно збереглися, бо те, про що я сказав, є засадами самостійності і незалежності держави. Тут дрібниць не може бути.

Юрій КОЧУБЕЙ,

кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник
Інституту сходознавства ім. А. Кримського НАН України,
Почесний доктор дипломатичної академії України,
Надзвичайний і Повноважний Посол України

– З найдавніших часів люди намагалися в якийсь спосіб зафіксувати те, що відбувалося в їхньому житті. Такі примітивні записи залишали навіть на каменях. Напевно, це бажання – закріпити важливі події у пам’яті – є природним для людей. Нам відомо, наприклад, про перші архіви у стародавньому Єгипті, у Месопотамії, де збереглися глиняні таблички з написами на стінах. Пізніше такі способи передавання інформації перейшли на папірус. До речі, ми продовжуємо жити в епоху паперової цивілізації, хоча електронні технології невпинно поглинають довколишній простір. Втім ще невідомо, який спосіб збереження інформації надійніший. Історія засвідчує, що попри найнесприятливіші умови щось таки залишається, якщо ці відомості закарбовані на папері чи на камені, тобто на якійсь поверхні. Я впевнений, що так воно буде і в майбутньому. Архів супро-

воджував і має супроводжувати життя людини, особливо в наш надзвичайно динамічний час. Подій так багато, що в пам'яті одного акина неможливо зберегти все, що сталося, якщо ми говоримо, наприклад, про казахський народ. Африканці казали: “У нас помер старий”. Це – те саме, що згорів архів. Тому й постала необхідність упорядковувати архіви і зберігати їх. А вони, на мою думку, найкраще зберігалися в монастирях, хоча про це більше знають історики. Про необхідність самих архівів годі й говорити, бо без них ми не знатимемо правди. Дехто надто самовпевнено заявляє, що архіви не горять. А ми ж знаємо, як у різні часи від нас приховували те, що відбувалося. І про колективізацію, і про голодомор. Добре, що збереглися документи, які відкривають можливість об'єктивно оцінити масштаби правди і брехні. Архіви дають змогу “докопатися” до правди. Думаю, цей вислів походить від копання в архівах. Я часто думаю ось над чим. Людська пам'ять має один дефект – вона інколи зраджує нам. Навіть будучи учасником подій, людина може щось забути. Тому найголовніша місія архівів – вберегти людство від забуття. Виявляється, далеко не так все було, як нам розповідали. В цьому я особисто переконався, коли читав мемуари керівників великих держав, які були надруковані в Радянському Союзі до початку Другої світової війни. Тоді вийшла така серія “Мемуари видатних діячів (Великобританія, Франція, Японія, Італія і Німеччина)”. Цікаво було читати, як кожен з них інтерпретував ті чи інші події. Скажімо, те, хто насправді винен у розв'язанні Першої світової війни, які були глибинні причини, що призвели до цього конфлікту. Отож, щоб отримати об'єктивну картину, потрібно насамперед звернутися до архівних документів. Свого часу я був Надзвичайним і Повноважним Послом України у Франції і можу стверджувати, що там архівна справа на високому рівні. Можливо, це тому, що Франція не зазнала великих потрясінь і її архіви так збереглися, хоча були випадки, коли, страчуючи короля, спалювали й архіви. І все ж величезна кількість документів там збереглася. Національний архів Франції існує сотні років, у ньому легко знаходити ті чи інші документи. А є ще сховища у замках, які належним чином не досліджені. Та й в Україні, мабуть, ніколи не будуть без діла історики і архівісти. Їм є над чим працювати, щоб зберегти історичну пам'ять.